

BAŞBAKANLIK

Grup Başkanlığı

1761

08.11.2012

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Türkiye’de sokakta yaşayan ve çalışmak zorunda bırakılan çocukların sorunlarının tespit edilmesi, sorunların çözümü için somut projelerin üretilmesi, çocuklara yönelik şiddetin engellenmesi için önlemlerin belirlenmesi ve çocuk hakları konusunda çalışan kuruluşların sığınma evleri gibi somut önerilerinin dinlenmesi için bir meclis araştırma komisyonu açılması amacıyla Anayasanın 98’inci, İçtüzüğü’nün 104 ve 105’inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılması için gereğini arz ederiz.

Sebahat TUNCEL
İstanbul Milletvekili

GEREKÇE ÖZETİ

Dünyada UNICEF'in rakamlarına göre 100-120 milyon arasında sokak çocuklar yaşadığı bilinirken, Türkiye için yapılmış çalışmalar olmadığı için kesin rakam bilinmemektedir. Göç, ekonomik zorluklar ve sosyal sorunlardan dolayı sokak çocuklarındaki artış özellikle İstanbul, Diyarbakır gibi şehirlerde giderek artmıştır. İstanbul'da 700 bin, Diyarbakır'da ise 20 binin üzerinde sokak çocuğu yaşadığı bilinmektedir. Metropollerde sokak çocuklarının daha çok sorunlarla karşı karşıya kaldığı bilinmektedir. Yapılan araştırmalar, sokak çocuklarının şiddet, taciz, uyuşturucu madde bağımlılığı, zorla çalıştırma, eğitime devam edememe gibi pek çok sorunla karşı karşıya kaldığını göstermektedir. Elbette ki her şehrin sorunları farklılaşırken, özellikle İstanbul için sokakta çalışan ve yaşayan çocukların sorunları öncelikli olarak beklemektedir. Risk altında bulunan bu çocukların sokaklarda olmasının en büyük nedenlerden biri yoksulluktur. Türkiye'de yoksulluktan en çok etkilenen grup olan çocuklar emek piyasasında da önemli bir kaynak olarak görülmektedir. Sokak çocuklarının durumu bazı yönlerden farklılaşmaktadır. Bir kısmı sokakta yaşamak zorunda kalan ve aileleri olmayan çocuklar en dezavantajlı olan grup olarak ortaya çıkmaktadır. Bunun yanı sıra ailesiyle birlikte olan ancak göç ve yoksulluğun getirdiği sorunlarla beraber tekstil atölyelerinde çok düşük ücretlere çalıştırılan çocuklar emek sömürüsüyle karşı karşıya kalmaktadır. Tüm bunların yanında, eğitimlerine devam edemeyen çocuklar, sağlık ve sosyal hakların da pek çoğundan mahrum kalmaktadır.

Çocuk hakları konusunda çalışan 50 uluslararası kuruluşun yayınladığı 2004 raporunda, incelenen 69 ülkede çocukları sokağa iten en büyük nedenin şiddet olduğu ortaya konulmuştur. Rapora göre, sadece yoksullukla mücadele etmenin yeterli olmadığı, göç ve diğer boyutlarında dikkate alınması gerektiği belirtilirken, sokaklarda çalışan çocukların çoğu evde şiddet gördüğü için evlerine geri dönmekten korkmaktadır. Raporda Türkiye sokakta yaşayan ve çalıştırılan çocukların korunması durumu açısından dünyada 92. sırada gelmektedir. Savaş, göç ve toplumsal şiddet dolayısıyla istismara uğramış çocuklar en riskli gruplar olduğu söylenmektedir. Şiddet aileleri tarafından yapılırken, sosyal hizmetler tarafından da şiddet uygulandığı görülmektedir.

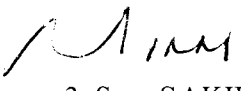
Yasal açıdan bakıldığında, 1990'da Türkiye tarafından imzalanmış "Çocuk Hakları Sözleşmesi" çocukların korunması konusunda önemli bir adım gibi görünse de bunun hayata geçirilebilmesi istenildiği kadar hızlı ve işlevsel olamamaktadır. Yine Anayasanın 41. Maddesinde çocukların korunması maddesi getirilse de çocukların, özellikle de korumaya muhtaç olan sokaklardaki çocukların korunması daha ivedi bir durum olarak ortaya çıkmaktadır. Çocuklar için sığınma evlerinin yetersizliği, çocuk esirgeme kurumlarının denetimsiz olması ve sorunlara çözüm olmada eksik kalması gibi pek çok neden bu sorunu çözümsüz olarak bırakmaktadır. Sokak çocuklarının sorunları araştırılırken, evrensel çocuk hakları çerçevesinde, tüm boyutlarıyla incelenmelidir. Almanya 20,000 sokak çocuklarının sağlık sorunlarını oluşturulan sağlık merkezleri ile çözmeye çalışmaktadır. Bu konuda Avrupa Birliği'nin çalışmaları sonucu Finlandiya, Belçika ve İspanya gibi ülkelerde çocuklar için barınma yerleri ve sağlık merkezleri kamu tarafından sağlanmıştır. Özellikle göçün yoğun olduğu İstanbul'da sokak çocuklarının durumu, sorunları ortaya çıkarılmalı ve bu konuda çocukların kalabilecekleri ve barınma sorununu çözebilecek yaşama merkezlerinin kurulması, çocuk işçiliğinin önüne geçilmesi için somut girişimlerin belirlenmesi önem arz etmektedir. Sokakta yaşayan ve çalışmak zorunda bırakılan çocukların sorunlarının tespit edilmesi, sorunların çözümü için somut projelerin üretilmesi, çocuklara yönelik şiddetin engellenmesi için önlemlerin belirlenmesi ve çocuk hakları konusunda çalışan kuruluşların sığınma evleri gibi somut önerilerin dinlenmesi için bir meclis araştırma komisyonu kurulmasını önermekteyiz.

1. Pervin BULDAN
BDP Iğdır Milletvekili

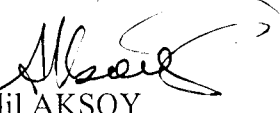
2. İdris BALUKEN
BDP Bingöl Milletvekili

3. Sırrı SAKIK
BDP Muş Milletvekili

4. Murat BOZLAK
BDP Adana Milletvekili

5. Halil AKSOY
BDP Ağrı Milletvekili

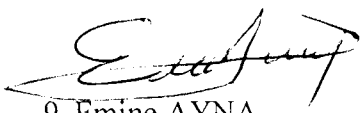
6. Ayla AKAT ATA
BDP Batman Milletvekili

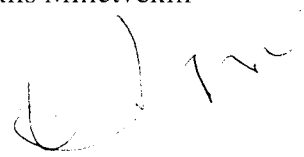
7. Hasip KAPLAN
BDP Şırnak Milletvekili

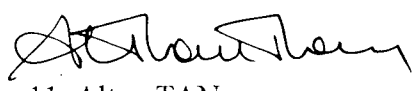
8. Hüsamettin ZENDERLİOĞLU
BDP Bitlis Milletvekili

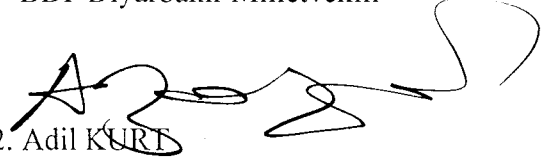
9. Emine AYNA
BDP Diyarbakır Milletvekili

10. Nursel AYDOĞAN
BDP Diyarbakır Milletvekili

11. Altan TAN
BDP Diyarbakır Milletvekili

12. Adil KURT
BDP Hakkari milletvekili

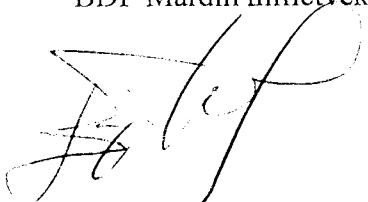
13. Esat CANAN
BDP Hakkari milletvekili

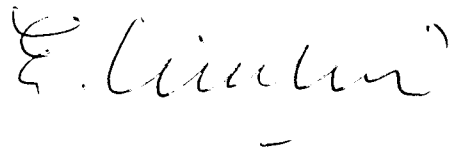
14. Sırrı Süreyya ÖNDER
BDP İstanbul Milletvekili

16. Mülkiye BİRTANE
BDP Kars milletvekili

17. Erol DORA
BDP Mardin milletvekili

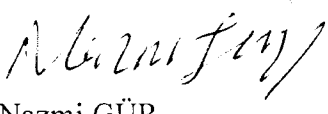
18. Ertuğrul KÜRKÇÜ
BDP Mersin Milletvekili

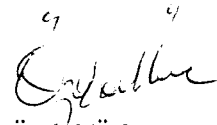
19. Demir ÇELİK
BDP Muş Milletvekili

20. İbrahim BİNİÇİ
BDP Şanlıurfa Milletvekili

21. Nazmi GÜR
BDP Van Milletvekili

22. Özdal ÜÇER
BDP Van Milletvekili